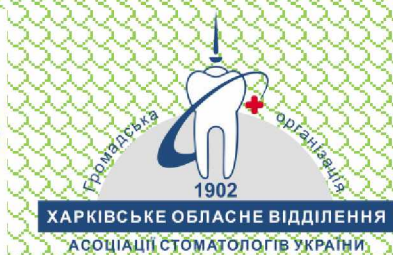

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ГО «ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АСОЦІАЦІЇ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СТОМАТОЛОГІЧНОЇ
ОСВІТИ, НАУКИ ТА
ПРАКТИКИ**

Харків 2021

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ГО «ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ АСОЦІАЦІЇ
СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ПРАКТИКИ**

Збірник наукових праць

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»
Харків, 16-17 квітня 2021 р.**

Харків
2021

Редакційна колегія: проф. М.А. Георгіянц, проф. М.В. Маркова,
д.мед.н. А.Ю. Ніконов (відповідальний редактор), доц. А.М. Каафарані,
доц. К.В. Жуков (відповідальний секретар), проф. Є.М. Рябоконт,
ас. Б.Г. Бурцев (технічний секретар)

Рецензент: професор Г.П. Рузін – професор каф. хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Харківського національного медичного університету;
професор В.І. Гризодуб – зав. каф. ортопедичної стоматології № 1 Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України.

Сучасні тенденції та перспективи розвитку стоматологічної освіти, науки та практики: Зб. науч. праць. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2021.
– 132 с.

Автори виражають подяку за допомогу в публікації збірки ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України» (Президент – професор Є.М. Рябоконт)

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 7.67. Тир. 200 прим. Зам. № 381-21.
Підписано до друку 17.06.2021. Папір офсетний.

Надруковано з макету замовника у ФОП Бровін О.В.
61022, м. Харків, вул. Трінклера, 2, корп.1, к.19. Т. (066) 822-71-30
Свідоцтво про внесення суб'єкта до Державного реєстру
видавців та виготовників видавничої продукції серія ДК 3587 від 23.09.09 р.

СТИЛЬ®
ИЗДАТ
ТИПОГРАФІЯ
www.stil-izdat.com

Соколова І.І., Герман С.І., Томіліна Т.В., Савельєва Н.М., Марковська І.В., Скидан К.В. Досвід використання дистанційних технологій на етапі післядипломної освіти	92
Старікова С.Л., Куцевляк В.І., Старіков В.В. Дослідження біосумісності Nd-Fe-B магнітів.....	94
Сулим Ю.В., Петришин О.А. Використання стоматологічних плівок для контрольованого введення лікарських засобів при лікуванні пародонтитів.....	96
Ткаченко П.І., Лохматова Н.М., Білоконь С.О., Доленко О.Б., Попело Ю.В., Коротич Н.М., Резвіна К.Ю. Особливості формування етико-деонтологічних аспектів при вивченні дитячої хірургічної стоматології.....	98
Федун І.Р., Фурдичко А.І., Ільчишин М.П., Личковська О.Л., Пасічник М.А. Результати лікування патологій пародонту у наркозалежних хворих.....	100
Янішен І.В., Кричка Н.В., Перешивайлова І.О., Погоріла А.В., Куліш С.А. Формування професійної компетентності у майбутніх лікарів-стоматологів.....	101
Янішен І.В., Куліш С.А., Масловський О.С., Кричка Н.В. Нова безакрилова пластмаса для базисів знімних протезів	103
Янішен І.В., Перешивайлова І.О., Дюдіна І.Л., Томілін В.Г., Погоріла А.В. Підвищення якості навчання в медичних вузах.....	105
Янішен І.В., Сідорова О.В., Бережна О.О. Оцінка якості ортопедичного лікування незнімними конструкціями зубних протезів.....	107
Янішен І.В., Ярина І.М., Федотова О.Л., Погоріла А.В., Салія Л.Г. Залежність глибини проникнення відбиткового силіконового матеріалу в зубоясенну борозну від методу отримання анатомічного відбитка	109
Янужис Г., Печкус Р. Рациональное использование средств индивидуальной защиты в работе стоматолога во время пандемии covid-19	111
Altunina S.V. Methodological aspects of teaching of orthodontics.....	113
Lisova I., Rosiiskii P., Taravnesh Sh., Lysenko V., Bondarenko M. Analysis of complications when conducting dental implantation.....	115
Lisova I., Tkach T. Complications prevention for patients with soft tissue injuries of maxillofacial area.....	116
Lisova I., Tkach T., Hasanova G., Romanenko O., Bodnaruk Y., Leonetch N., Vorontsov M., Vasilchenko L. Introduction of interactive technologies in postgraduate education trainings for dentists.....	118
Lisova I., Hasanova G., Tkach T. Clinical and morphological features of saliva glands tumors for children	119
Maksymenko A.I. Caries risk assessment of permanent teeth in children.....	121
Sergeieva A.V., Timokhina T.O., Sergeieva I.E., Khrol N.S. Indices of the local immune response in chronic periodontitis in the supracontact areas.....	122
Sheshukova O.V., Kuz I.O., Bauman S.S. Analysis of interleukin-18, -1 β , -10 levels in the oral fluid and the expression level of ikba in children with chronic catarrhal gingivitis and somatic diseases	124
Telishevskaya U., Telishevskaya O. Evaluation of ultrasonography in the diagnosis and treatment monitoring of temporomandibular disorders. Case report	126
Voropaieva L.V., Kriuchko A.I., MD, Zhdanova N.O. Experience of distance learning in english-speaking students.....	128
ЗМІСТ.....	130

Отримані дані свідчать про те, що в зниженні мікробного обсіменіння велику роль грає зниження гісто-гематичної проникності (за рахунок дії кверцетину), ніж підвищення рівня неспецифічного імунітету (за рахунок лізоциму).

Результати визначення ступеня дисбіозу ясен по Левицькому показують, що при впливі ЛПС ступінь дисбіозу зростає більш, ніж в 2,6 рази. Лікувальні гелі достовірно знижують цей показник, проте, майже до норми - лише гель кверцетину.

За результатами визначення в яснах активності каталази і АПІ після локального впливу ЛПС і застосування лікувальних гелів видно, що ЛПС знижує активність каталази (проте, $p > 0,05$) і вірогідно АПІ ($p < 0,01$), що свідчить про порушення балансу про- і антиоксидантів у тканинах пародонта в сторону зниження рівня останніх. Всі лікувальні гелі виявляють тенденцію до збільшення активності каталази і індексу АПІ, проте достовірно останній підвищується лише при дії Квертгіала.

Динаміка зміни вмісту гіалуронової кислоти в яснах щурів після впливу ЛПС і лікувальних гелів показує, що ЛПС достовірно знижує вміст гіалуронової кислоти в яснах, а, отже, збільшує проникність гісто-гематичних бар'єрів [5]. Аплікації гелю з гіалуроновою кислотою («Генгігель») мало впливають на зміст гіалуронової кислоти, можливо, через високу молекулярну масу цього біополімеру, що досить сильно обмежує його проникнення вглиб тканин. На відміну від гіалуронової кислоти кверцетин і Квертгіал достовірно збільшують вміст гіалуронової кислоти в яснах за рахунок інгібуючої дії на активність гіалуронідази.

Висновки. Таким чином, отримані нами дані свідчать про те, що оральні гелі, що містять кверцетин, гіалуронову кислоту або їх композицію, надають лікувальну дію на тканини пародонту, знижуючи ступінь запалення і дисбіозу, що відбувається за рахунок збільшення вмісту гіалуронової кислоти і зниження ступеня тканинної проникності для мікробів і прозапальних біополімерів. Більш ефективними в плані збільшення вмісту гіалуронової кислоти в тканинах, зниження ступеня запалення, дисбіозу і підвищення індексу АПІ виявилися препарати, які містять кверцетин.

Література: 1. Хлыстун Н.Л., Соколова И.И., Хромагина Л.Н., Левицкий А.П. Лечебно-профилактическое действие аппликаций геля с гиалуроновой кислотой на состояние десны крыс с экспериментальным гингивитом / *Вісник стоматології*. – 2012. – № 3 (80). – С. 8-11. 2. Левицкий А.П., Левченко Е.М., Макаренко О.А. Сравнительное действие кверцетина, инулина и квертулина на состояние печени крыс после оральной аппликации липополисахарида / *Вісник морської медицини*. – 2013. – № 2 (59). – С. 34-38. 3. Биохимические маркеры воспаления тканей ротовой полости: метод. рекомендации: метод. рекомендации / А.П. Левицкий, О.В. Деньга, О.А. Макаренко, С.А. Демьяненко [и др.]. – Одесса: КП ОГТ, 2020. – 16 с. 4. Пат. 43140 Україна, МПК (2009) G01N 33/48. Спосіб оцінки ступеня дисбіозу (дисбактеріозу) органів і тканин / Левицький А. П., Деньга О. В., Селіванська І. О. [та ін.]. – № u200815092; заявл. 26.12.08; опубл. 10.08.09, Бюл. № 15. 5. Соколова И.И., Хлыстун Н.Л., Левицкий А.П. Роль гиалуронидазы в патогенезе дистрофически-воспалительных заболеваний пародонта // *Вісник стоматології*. – 2016. – Спец. выпуск № 6. – С. 125.

УДК: 378.046-021.68:337.018.43:378.016:616.31

Соколова І.І., Герман С.І., Томіліна Т.В., Савельєва Н.М., Марковська І.В., Скидан К.В.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Харківський національний медичний університет, Харків, Україна

Вступ. Активізація використання цифрових технологій як в освіті, так і в медицині є відображенням сучасних світових трендів і національних тенденцій

розвитку медичної освіти та практики. Саме завдяки розвитку цифрових технологій почали активно удосконалюватися методи та способи проведення дистанційної освіти [1, 2, 3]. Викладачі вищих медичних закладів, безумовно, вже давно звертали увагу на переваги професійної інтеграції та спілкування у дистанційному режимі, але епідемія COVID-19 поставила питання швидкого засвоєння різних технологій дистанційної освіти у дуже стислі строки. Це обумовлено тим, що саме дистанційна освіта в незвичних як для викладача, так і для студентах умовах карантину стала єдиною можливою формою подальшого продовження навчання для виконання програми теоретичної та практичної підготовки лікарів-інтернів та слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Мета роботи. Аналіз досвіду використання можливостей дистанційних технологій на кафедрі стоматології.

Результати. В умовах невизначеності щодо тривалості карантинних обмежень та неодноразового продовження терміну його дії у викладачів сформувалося чітке усвідомлення нагальної необхідності ґрунтовного опанування технології дистанційної освіти через те, що вони потрібні на всіх етапах освітнього процесу. А саме: на етапі опанування обсягу знань згідно з програмою, на етапі спілкування між викладачем та інтерном у процесі засвоєння навчального матеріалу, контролю самостійної підготовки інтернів, для комунікації між професорсько-викладацьким складом, для удосконалення знань слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Викладачі кафедри доклали чимало зусиль та особистого часу для професійного зростання у необхідному напрямку шляхом інтенсивного навчання на створеному в Харківському національному медичному університеті курсі з основ дистанційної освіти на платформі Moodle «Основи методології розробки електронних курсів в сфері медичної освіти». Так, у перші місяці карантинних обмежень 80% викладачів повністю завершили навчання. Окрім зазначеної платформи для проведення навчального процесу в ХНМУ дозволено використання й таких платформ як конференцсервіс Zoom та Google Meet. Саме поєднання можливостей кожного із перерахованих сервісів дало змогу якомога ефективніше проводити підготовку лікарів-інтернів в умовах дистанційного навчання, а саме: безпосереднє проведення занять, контроль засвоєння матеріалу, перевірка тестових завдань, обговорення отриманих результатів, інформаційна підтримка інтернів.

Також термінове запровадження технологій дистанційної освіти вимагало від викладачів суттєвого доповнення контенту занять відеоматеріалами, тестами, ситуаційними завданнями з усіх напрямків стоматології (терапевтичної, хірургічної, ортопедичної та дитячої).

Безумовно, на етапах опанування технологій дистанційної освіти викладачі зіткнулися з новими викликами. Причинами цього є різні можливості комп'ютерної техніки кафедри, різні рівні оволодіння комп'ютерною технікою, різна здатність до оволодіння нових технологій, різна психо-емоційна та фізична можливість до адаптації в нових умовах, в яких суттєво збільшилось навантаження на викладача й тривалість робочого часу.

З іншого боку, саме період запровадження дистанційної освіти надав можливість реалізувати сумісні освітні заходи щодо надання інтернам навчального матеріалу з актуальних питань лабораторної діагностики, особливостей мікробіому порожнини рота, особливостей клініки та діагностики лицевого болю з

такими кафедрами нашого університету як кафедра клінічної лабораторної діагностики, кафедра мікробіології, вірусології та імунології імені проф. Д.П.Гриньова та кафедра неврології №2.

Висновки. Дистанційна освіта має як позитивні, так і негативні аспекти її реалізації. Технології дистанційної освіти можуть в подальшому модифікувати традиційні методики викладання та доповнити її новими можливостями, наприклад, на етапах самостійної або позааудиторної роботи з інтернами та слухачами курсів удосконалення. Але в умовах виключно дистанційного навчання, та ще й тривалого періоду часу, у викладачів може сформуватися емоційне виснаження та втрата інтересу до професійної діяльності та зниження мотивації до навчання у інтернів та слухачів.

Література: 1. Стратегія розвитку медичної освіти в Україні. МОЗ України. 2018. 42 с. 2. Журавльова Л. В., Лопіна Н. А. Практично-орієнтований кейс-метод навчання в системі безперервної медичної освіти на основі інформаційно-освітніх веб-технологій як спосіб симуляційного навчання : навч.-метод. посібник для викладачів мед. освітніх закладів. – Харків : ХНМУ, 2019. – 76 с. 3. Етапи розвитку дистанційної освіти в медицині / О. О. Фурик, О. В. Рябоконт, Т. Є. Оніщенко та ін. // Актуальні питання якості медичної освіти (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матер. XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 12–13 трав. 2016 р.) : у 2 т. / ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль: ТДМУ, 2016. – Т. 1. – С. 307–308. 4. Про засоби СДО MOODLE для підготовки навчальних матеріалів для курсів хімічного та фармацевтичного спрямування / А. В. Семенець, Д. В. Вакуленко, В. П. Марценюк та ін. // Медична освіта. – 2018. – № 4. – С. 172–177. 5. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE: Метод. посібник / Ю. В. Триус, І. В. Герасименко та ін. // за ред. Ю. В. Триуса. - Черкаси. - 220с.

УДК 616.314-089.23:57.084.1

Старікова С.Л., Куцевляк В.І., Старіков В.В.

ДОСЛІДЖЕННЯ БІОСУМІСНОСТІ Nd-Fe-B МАГНІТІВ

Харківська медична академія післядипломної освіти, Харків, Україна

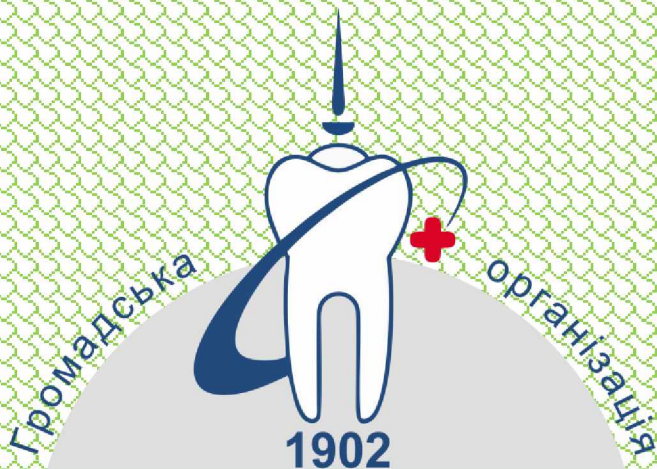
Вступ. Для застосування нових матеріалів в стоматологічній практиці необхідні багатопланові дослідження для аналізу їх поведінки в живому організмі. Визначити біосовместимость матеріалу можна шляхом введення даного матеріалу під шкіру експериментальним тваринам з подальшим вивченням структури капсули, яка утворюється навколо нього, для оцінки запальної і деструктивної реакції, а також гістологічних досліджень внутрішніх органів.

Мета роботи: оцінити біосумісність Nd-Fe-B магнітів із захисним ZrN/ZrO₂ покриттям і без нього в умовах імплантації магнітів підшкірно щурам.

Об'єкти і методи. Експерименти виконано на 49 білих лабораторних щурах експериментально-біологічної клініки ДУ «ПХС ім. проф. М. І. Ситенка НАМН». Вік щурів на початок експерименту 3-3,5 міс., маса тіла від 150-240 г.

Для оцінювання біосумісності та гістотоксичності матеріалу в умовах асептики й антисептики під загальним знеболюванням (кетамін, 50 мг/кг живої маси, внутрішньом'язо) тваринам під шкіру вводили магнітні імпланти у вигляді пластин (розмір – 5×5×2 мм). Перша дослідна група – щури, яким імплантовано Nd-Fe-B магніт із захисним ZrN/ZrO₂ покриттям; друга – щури, яким імплантовано Nd-Fe-B магніт без захисного покриття; третя – інтактні тварини.

Евтаназію щурів здійснювали шляхом декапітації під відкритим інгаляційним наркозом дієтиловим ефіром (через необхідність отримання крові для клінічного та біохімічних досліджень) через 7, 14, та 45 діб (по 7 особин кожного терміну). Для гістологічного дослідження виділяли фрагменти шкіри з підшкірною ділянкою разом із капсулою. Імплантовані зразки видаляли.

ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ

АСОЦІАЦІЇ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ